

DIX

VINCENT VAN GOGH

HET COMPLETE GESCHILDERDE WERK

Cristina Sirigatti

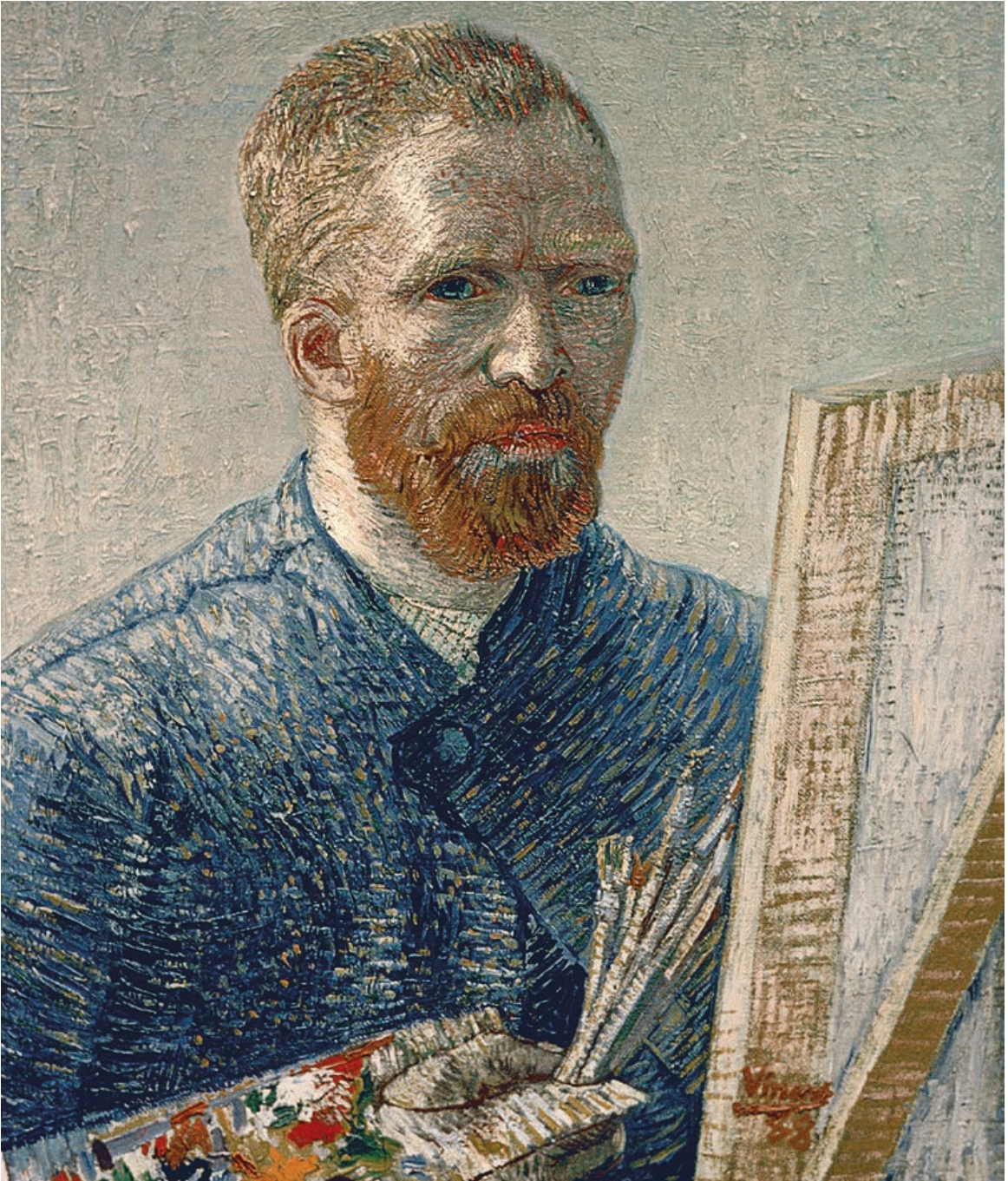
INHOUD

---

1. Een zwervend bestaan	5
2. In Parijs, de wending naar kleur	39
3. In Arles, net als in Japan	77
4. In Saint-Rémy, net als Delacroix	127
5. In Auvers-sur-Oise, de overgave	153
6. Van Gogh na Van Gogh.....	177
Chronologisch overzicht.....	186
Beknopte bibliografie	190

Vincent van Gogh
Zelfportret als schilder

begin 1888, olieverf op doek, 65 x 50,5 cm

Amsterdam, Van Gogh Museum

EEN ZWERVEND BESTAAN

1.

Van Zundert naar Den Haag, van Den Haag naar Londen, van Londen naar Parijs, van Parijs naar Amsterdam, van Amsterdam naar de verlaten mijndorpen in het zuiden van België, vandaar naar Brussel en daarna weer naar Nederland: naar Etten, Den Haag, Nuenen en tot slot weer naar België, naar Antwerpen. De eerste periode van het leven van Vincent van Gogh beschrijven betekent de etappes langsgaan van de eindeloze pelgrimstocht die hij tussen 1873 en 1886 maakte. Het is een vroegtijdig symptoom van de zoektocht naar zichzelf, die zijn bestaan tot aan het eind kenmerkt. Maar het betekent ook de eerste, belangrijke etappes van een parcours van artistieke inwijding reconstrueren, aangezien – in tegenstelling tot wat gewoonlijk gedacht wordt – zijn schilderkunst niet puur het resultaat van zijn instinct is. Het komt eerder voort uit een voortdurende vergelijking met werk van anderen, dat hij bewonderde in musea en galleries in de steden waar hij verbleef, en dat hij zich na jaren met een buitengewone precisie kon herinneren. Vincent wordt geboren op 30 maart 1853 in Zundert, in Brabant, als eerst van vijf kinderen van de protestante dominee Theodorus ‘Dorus’ van Gogh en Anna Cornelia Carbentus. Op 1 mei 1857 wordt het tweede kind geboren, Theodorus, Theo genoemd, met wie hij zijn hele leven lang innig verbonden zal zijn. Hun drukke correspondentie is fundamenteel om Vincents werk te reconstrueren en de poëzie ervan te begrijpen.

Nadat Vincent was gestopt met zijn opleiding aan de Rijks HBS in Tilburg – wellicht vanwege de onzekere financiële situatie van het gezin of omdat zijn resultaten mager waren – krijgt hij dankzij zijn gelijknamige oom van vaders kant, liefkozend ‘oom Cent’ genoemd, in juli 1869 een aanstelling in Den Haag bij het filiaal van het Parijse kunsthuis Goupil, gespecialiseerd in de verspreiding van reproducties in druk van kunstwerken. De Nederlandse vestiging van het prestigieuze huis was ontstaan door ‘oom Cent’, die enkele jaren daarvoor Goupil de reproductie en han-

Jean-Baptiste-Camille Corot
Bomen in het moeras

1855-1860, olieverf op doek, 25,5 x 38 cm
Sint-Petersburg, Hermitage

del in drukken van schilderijen van de school van Düsseldorf had voorgesteld. In 1858 was diezelfde 'Cent' naar Parijs verhuisd terwijl zijn winkel met tekenmateriaal door Goupil was overgenomen. Zij hadden de zaak in een filiaal getransformeerd en uitgebreid met een werkplaats: daar begint de zestienjarige Vincent te werken. *Maison Goupil & Cie* kan worden beschouwd als de eerste kunstopleiding die de jonge Van Gogh bezoekt. Hij kan er namelijk, net als in een ideaal *musée imaginaire*, grote aantallen reproducties bewonderen van werken van de moderne negentiende-eeuwse Franse kunstenaars, die bepalend voor zijn vorming en zijn inspiratie zullen zijn: Jean-Baptiste-Camille Corot, aanhanger van een vrije en woeste landschapskunst gebaseerd op verfijnde kleuren; Jean-François Millet, maker van schilderijen met boerenonderwerpen; Honoré Daumier, schilder, beeldhouwer en lithograaf met een satirische inslag; en tot slot de kopstukken van de School van Barbizon (Théodore Rousseau, Jules Dupré en Charles Daubigny), die rond 1830 een landschapsvisie voorstellen met een stempel van echtheid en die van belang zijn voor de ontwikkeling van zowel het realisme als het impressionis-

me.

Een paar jaar later, in 1873, wordt Vincent overgeplaatst naar het Londense filiaal van Goupil. Hij gaat eerst nog langs Brussel (de stad waar Theo werkt, ook voor Goupil) en Parijs, waar hij het Louvre, het Luxembourg en de beroemde tentoonstelling Salon de Paris bezoekt. In de Engelse hoofdstad hecht hij minder belang aan zijn werk en komt de innerlijke kwetsbaarheid die zijn bestaan zo tragisch tekenet naar buiten. Mede vanwege zijn karige inkomen leidt de jonge Vincent een monotoon en teruggetrokken leven. Hij bezoekt overigens wel musea en galleries, en tijdens lange wandelingen langs de Theems maakt hij schetsen en ontwerpen – zijn eerste artistieke uitingen – die hij meteen weer vernietigt. Maar hij lijdt vooral onder een hevige teleurstelling in de liefde, die hem versombert en tot een soort mysticisme bezielt dat gaandeweg in een authentieke religieuze toewijding overgaat. Ook met zijn overplaatsing naar Parijs (eerst tijdelijk en dan vanaf mei 1875 definitief), nog altijd als werknemer van Goupil en ook weer dankzij de bemoeienis van ‘oom Cent’, overwint hij deze inzinking niet.

Jean-François Millet
Arenleesters

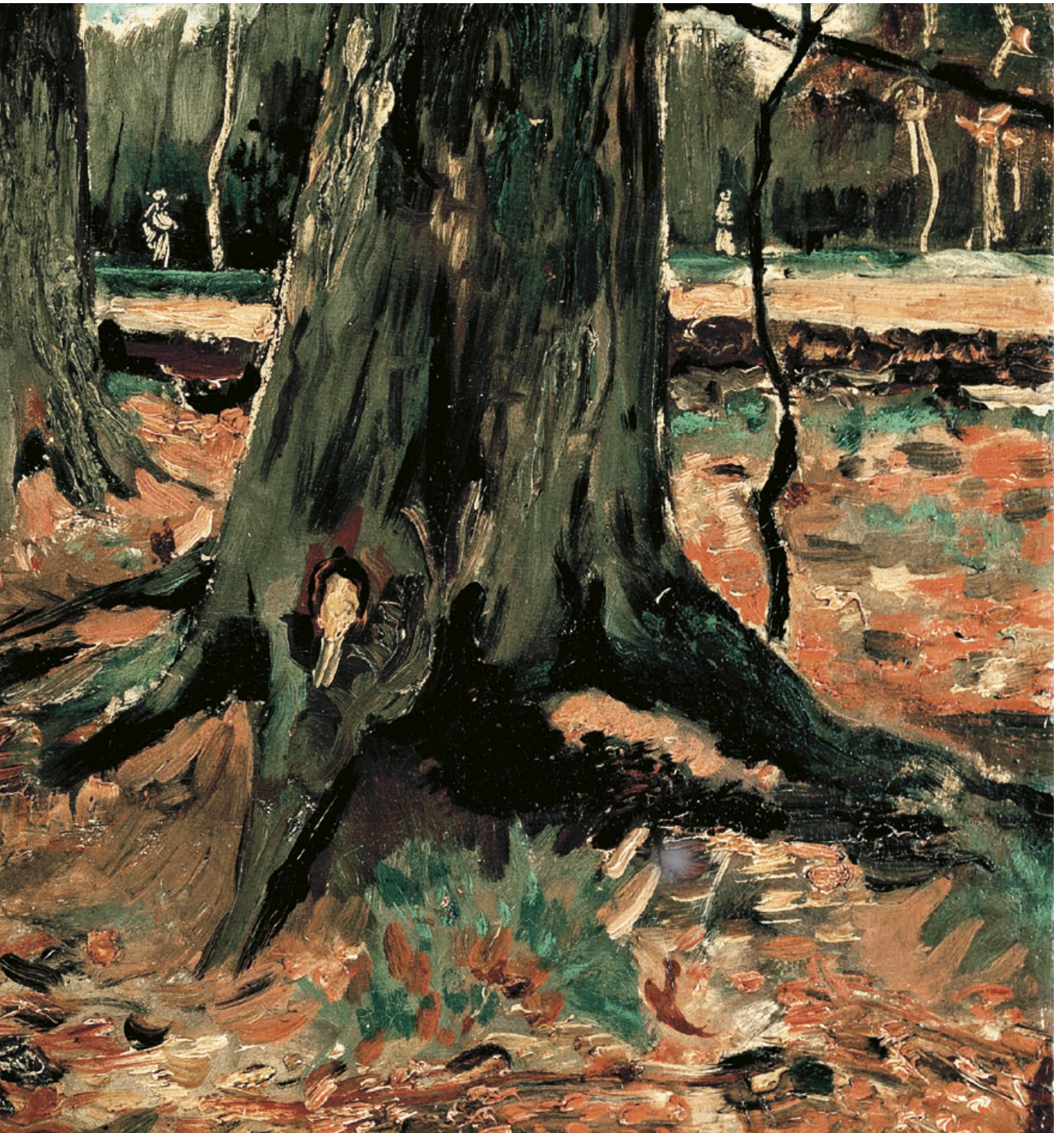
1857, olieverf op doek, 83,6 x ca. 110 cm
Parijs, Musée 'Orsay

Vincent van Gogh

Meisje in het bos - detail -

augustus 1882, olieverf op doek, 39 x 59 cm, Otterlo, Kröller-Müller Museum